

LÜHIDALT

Maarja Soomann sai hõbemedali

Tänavu kevadel Tapa gümnaasiumi lõpetanud Maarja Soomann võitis Kanadas Saskatoonis toimunud ülemaailmsel bioloogiaolümpiaadil hõbemedali.

Soomanni medalikollektsiooni, kus on eelmisest aastast juba hõbe loodusteaduste ja pronks bioloogiaolümpiaadilt, lisandus veel üks hõbemedal, millel peaaegu kullaproov.

Võistkonna mentor, ASi Qattromed teadusdirektor Tiit Talpsep pidas Soomanni esinemist väga kangelaslikuks: haigusega võideldes saavutatud tulemust lahutas kuldmedalist vaid kolm kohta.

Kokku osales olümpiaadil 192 noorbioloogi 49 riigist.

VT, 28.07.2007

Vene koolid võivad saada lisaraha

Haridus- ja teadusministeerium kavatses rahaga premeerida vene kooli, kus eestikeelsele õppel üleminekut omal algatusel kiirendatakse.

Tapa vene gümnaasiumi direktor Henry Kallaste pidas haridusministeeriumi ettepanekut koolidele lisaraha määramiseks teretulnuks. "Haridusministeeriumi ettepanek on hea, sest miks mitte maksta õpetajatele, kes annavad tunde eesti keeles, palgalisa," lausus ta uudisest kuuldes. Tapa koolis on seni viljeldud praktikat, kus eesti keelt õpetavatele pedagoogidele on makstud 15 protsenti, eesti keeles tundi andvatele aineõpetajatele 20 protsenti palgalisa.

Kallaste juhtis tähelepanu ka asjaolule, et nende koolis toimivad väga edukalt keelekümbelklassid, kus õpetatakse eesti keeles kõiki põhilisi aineid. Tapa vene gümnaasium kuulus koos kahe Tallinna vene kooli ning Narva vene gümnaasiumiga Eestis esimeste hulka, kes keelekümbelprogrammiga alustasid.

Kolm ülejäänud kooli pidid peamiselt õpetajate puudumise tõttu programmi katkestama, tänu vene gümnaasiumi koostööle Tapa gümnaasiumi õpetajatega õnnestus koolil oma keelekümbelklassid töös hoida.

"Alustasime keelekümbelusega VI klassis ning sel aastal lõpetasid tollal alustanud IX klassi ning lähevad sügisel keskkooli. Nii laste kui ka nende vanemate ühine soov on, et eestikeelne õppetöö jätkuaks ka keskkoolis," lausus Kallaste.

VT, 27.07.2007

Talupäevi ilmestasid oma muusikaga Tapa valla pillimehed Raimo Jürgenson (vasakult), Meelis Kaseväli, Alar Koemets, Ants Tedrekull ja Arvin Piirmets.

Foto Heiki Vuntus

Talupäevad andsid maarahvale puhkust

Juba 16. korda on talupäevad Jänedal pakkunud pärast heinaaega ja enne viljakoristust maarahvale kaks päeva hinge-tõmbeaega.

Jänedal pole talupäevadel veel nii palju rahvast näinud, kui lõppenud nädalavahetusel. Juba ainuüksi kauplajaid ja oma väljapanekuid tutvustavaid firmasid oli vähemalt 250 tavapärase paarisaja asemel, külaliste arv ületas 10 000.

Talu kui eestluse nurgakivi

Kuid talupäevade tähtsus ei seisne külastajate ega eksponentide arvus. Nende 16 aastaga on muutunud nii talu kui ka talupäevad, tõdesid korduvalt nii talupidajate keskkliidu peadirektor Kaul Nurm kui põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder. „Talu kannab eestlust kõige rohkem, ta on eestluse nurgakiviks,” kinnitas minister.

Paraku on selgelt näha mõrad selles nurgakivis. Lähiaastatel jõuab pensioniikka 58 protsenti praegustest taluperemeestest, kuid noortel puudub huvi esivenemate tööd jätkata. Kurb tõsiasi, et noortel puudub tahtmine talu pidada, sunnib mõtlema, millega ikkagi neid maale meelitada. Noortel peab olema motivatsioon, selleks on lisaks rahale ja tunnustusele ka kindlustunne. Seda viimast saab tagada vaid seadusandlusega.

Mõistetakse on, miks noored pelgavad maale talu pidama tulla. Lahendamata on asendustalunike mure. Kuigi Türi tehnika- ja maa-majanduskoolis on koolitatud juba kolm gruppi asendustalunikke, pole see teenus käivitunud.

Kuid talupidaja ei jaksa 365 päeva puhkamata töötada ja noort hirmutab väljavaade saada talu orjaks.

Enne kui kõnekojas sel teemal pikemalt jutuks läks, andsid taluliidu juhid ja põllumajandusminister juba 15. korda kätte talukonkursi „Eesti parim talu 2007” parimate tänukirjad ja auhinnad. Nagu märkis talupidajate keskkliidu peadirektor Kaul Nurm, on talud ühiskonna konservatiivsem osa heas mõttes, kuid aastatega on ka talu muutunud.

Muutunud on ka talupäevad, kuid hea tavana on jäänud endi seast tublimate tunnustamine. Kaul Nurm tuletas kohtalastele meelde, millest koosneb traditsiooniline talu: perest, põllust, loomadest, metsast. Iga tubli pere vajab oma töö eest tunnustust ja sellega tegi otsa lahti Eesti Erametsaliit, kes hõikas rahva ette tänavused parimad talumetsa majandajad.

Talupidajate keskkliit on aga 15 aastat järjest valinud maakondadest konkursile esitatud talude seast parima tootmis- ja altentaiivtalu, esmakordselt tegi žürii valiku ka noortalunike seast.

Looma hinda küsi perenaiselt

Sel ajal, kui Ambla metsaühistu juht Toomas Lemming koos oma meeskonnaga valmistus läbi viima kõmpadel kiirkõndimist ja raimeistrivõistlust, oli talupäevalistel mahti uudistada Pärnumaa Raja talu miniloomi, tuttparte, küülikuid, kitsi ja lehma. Šoti mägiveise Bibbi nosis rahulikult heina, tema perenaine Kät Möttus Põlvamaalt Kanepist jagas aga Eestimaal juba populaarseks saanud looma kohta põhjalikku teavet. „See on laisa talumehe loom, ei vaja ta suurt hoolitsust ega talveks sooja lauta,” sõnas Möttus.

Mägiveise võluv välimus, väike kasv, kuldprun karv- mõistetakse, miks kord kvartalis Taanist toodud 30–35 looma leiab endale kiiresti uue peremehe. Lisaks vähelele rasva- ja kolesteroolisaldusega lihale kaitsevad loomad rohumaad võsastumise eest. Nii aitab veis peremehel saada EL toetust, pakub silmarõõmu ja toob ka rahakotti lisa.

Kuigi jah, tema soetamine eeldab ka prisket rahakotti. Näiteks 8–16 kuune vasikas maksab 17 210 krooni, tiine mullikas aga 32 845 krooni. Selle kõrval tundus 250 krooni ühe tuttpardi eest küsitav hind suisa kommi-rahana.

Metsaühistu pani talunikud kõmpadele

Nii nagu mullu, osales Ambla metsaühistu talupäevadel metsa-alaga. Lisaks tasuta jagatud metsandusalasele kirjandusele jagasid maamajanduse info-keskuses kasulikke nõuandeid asjatundjad, külastajate jaoks oli vaadata Soome metsakultuuri ja Järvamaa koolilaste joonistuste näitust, Rosaariumis ootas metsaomaniku kool.

Ambla metsaühistu võitis teist aastat enda hooleks selgitada välja 15 võistleja seast kiireim ja hoolsaim raimeister. Võistlus koosnes kahest osast – kahe-meetriste lepanottide saagimine 50 sentimeetri pikkusteks pakudeks ja saetud pakude lõhkumises ning halgude vinnastamises aja peale. Kõige kiiremini sai ülesandega hakkama Hellamaa küla Sepa talu peremees.

Järgneb lk 5

LÜHIDALT

Lokuta ja Loksus küla said uue silla

Tapa vald vahetas läbimädanenud taladega Lokuta silla uue vastu. „Kevadiste põllutööde ajal ähvardas see kolhoosi ajal ehitatud sild jätta külad ainult ühelt poolt ligipääsuga,” ütles Tapa vallavanem Kuno Rooba.

Lokuta ja Loksus külas elab kokku ligi 50 inimest. Metalltalade ja puitpealisega Lokuta silla ehitas Tamsalu EPT. Silla ehitus läks Tapa vallale maksma 160 000 krooni. „Usun, et uus sild jääb aastakümneteks,” kiitis Rooba ehitusmeeste tehtut.

VT, 26.07.2007

Edelaraudtee paneb Tallinna-Tartu liinile lisarongid

Alates 3. augustist paneb Edelaraudtee Tallinna ja Tartu vahel liikuma kaks lisarongi, mis hakkavad sõitma reedeti ja pühapäeviti.

Edelaraudtee ASi reisijateveo juht Annemari Oherd rääkis, et rong lisati tekkinud nõudluse tõttu. Eelnevalt reisijate seas korraldatud küsitlusest selgus, et lisaks hommikustele ja õhtustele rongidele soovitakse lisaks veel lõunast rongi. „Esimene päev, mil rongid väljuvad, ongi reede, 3. august,” ütles Oherd.

Suunal Tallinn-Tartu hakkab kiirrong nendel päevadel väljuma Tapalt kell 15.03 ja Tamsalust 15.23.

Suunal Tartu-Tallinn peatub rong kell 15.22 Tamsalus ja 15.33 Tapal.

VT, 26.07.2007

Austatud Tapa valla elanikud!

Seoses Tapa linna päevade korraldamisega 10.–11. augustil on Tapa linnas liiklus ümberkorraldatud järgmistel tänavatel:

11. augustil kell 12–15 Pargi tänava sulgemine Kesk tänava ja Jaama tänava vahelisel lõigul Tapa spordikeskuse eest kuni R-segakaubani (autoparandus) seoses rollerite kiirendusvõistluse korraldamisega, 11. augustil kell 8–17 Pikal tänaval Hommiku ja Koidu tänava vahelisel lõigul, 11. augustil kell 8–17 1. Mai pst Kooli ja Pika tänava vahelisel lõigul ja 10. augustil kell 20 kuni 12. augustini kell 8 Kooli tänava 1. Mai pst ja Nooruse tänava vahelisel lõigul.

Vabandame liikluskorralduse muutmisega kaasnevate võimalike ebameeldivuste eest.

Indrek Jurtšenko

X Noorte Laulu- ja Tantsupidu

Pidu on selleks korraks läbi, kuid aastal 2009 on järgmine laulu- ja tantsupidu, kus saavad kaasa lüüa juba kõikide vanuserühmade esindajad. Projekti raames „Tallinn kultuuri-pealinnaks 2011” toimub aga juba XI Noorte Laulu- ja Tantsupidu.

Eestlane on tubli koorilaulja ja tantsija juba väga palju aastaid ning suured laulu- ja tantsupeod on kujunenud läbi aastate väga populaarseks, mille järgi tuntakse meid kui tugevat koorilaulumaad kogu maailmas. Kuigi laulupidude traditsioon tekkis võõra võimu all elades ja ajaliselt ta enamjaolt suures osas ka nii edasi arenes (v.a 1918–40), tekkis sellest midagi erilist, mis 1988.–91. aastatel aitas meil suhteliselt valutult saavutada iseseisvuse koguni riiklikul tasemel.

Võime olla uhked, aga eeskätt iseendi ja oma lähedaste üle, tänu kellele see riik ongi hetkel selline nagu ta on. Kuigi viriseda võib alati, tuleks ikkagi osata rohkem asju positiivsema nurga alt näha ja seda ka teistele pakkuda.

Meie Tapa valla laulu- ja tantsumeeskond (7 kollektiivi) oli igati oma ülesannete kõrgusel. Juba pelgalt fakt, et 9 kollektiivi-meeskonda end registreeris ja raske proovide tsükli läbis ning kelledest 7 läbis ka konkursi sõela, on väga-väga tubli saavutus.

Järgmine kord saavad „peole” ka need tublid lapsed, kes seekord veel konkursisõela ei läbinud. Tuleb tunnistada aga fakti, et kord korralt on suurenenud „peoliste” hulk ning sinna saada muutub aina raskemaks – laul ja tants on popid!

Selle eest tuleb tänada aga eeskätt neid vahvaid ja vallatuid laulu- ja tantsuõpetajaid, kes meie lapsukestele laulud ja tantsud selgeks õpetasid ning kes iga nädal nendega läbi

aastate proove tegid. Kuigi laulupeonädal e „finaalnädal” on rohkem realiseerimine kui juurde õppimine, siis tantsijatel oli see eriti ränkraske katsumus nendel pikkadel proovipäevadel vihma käes samme seada. Rääkimata sellest, et nii mõnigi seade tehti suisa ümber viimasel hetkel. Aga selline juba kord loomelimeste elu on – kaua tehtud kaunistused.

Meie valda esindas seekord ligemale 135 last ja noort. Nende juhendajateks e siis „headeks haldjateks” kogu peotsükli vältel olid seekord Sirje Sell (3 tantsurühma), Evi Koppelman, Tiit Tikkerber (2 koori), Kai Kivi, Svetlana Mjalitsina, Jüri Tüli, Pille Vinter ja kontsertmeister Imbi Puusepp. Suur-suur tänu teile kallid õpetajad!

Paraadil marssisid lisaks lastele, noortele, juhendajatele ka Tapa vallavanem Kuno Rooba, Katri Ruut (planeerimisspetsialist), Alar Teras (finantsnõunik) ja Indrek Jurtšenko (kultuurispetsialist).

Oli uhke ja hea tunne marssida paraadil valla lipu all. Eeskätt sai see teoks aga ikkagi juhendajate väga heale ja järjepidevale tööle, laste- ja noorte kannatlikkusele proovisaalides, koolide direktorite ja vallavalitsuse heasoovikule kaasaaitamisele. Eriline kummardus loomulikult lastevanematele:

„Teil on väga vahvad ja tublid lapsed. Suur tänu teile nende eest!”

Kui me laul siin korda läheb, ei meie kimpu jää ja mis oleks, kui korraldaksime Tapa valla laulu- ja tantsupäeva kõikidele soovijatele-kollektiividele?

Mida arvad sellest õige SINA, kallis lugeja? Vastuse võid saada aadressil: indrek.jurtšenko@tapa.ee

Indrek Jurtšenko

Jänedal kooli tegemised

On läbi saanud Jänedal põhikooli järjekordne õppeaasta ja aeg teha kokkuvõtteid.

Jänedal koolile oli lõppenud õppeaasta töökas. Meil on olnud palju õnnestumisi, edukaid ettevõtmisi ja kordaläinud projekte, aga alustan tähtsamast: meie koolis õpitakse hästi. Kevadel lõpetasid kooliaasta ainult heade ja väga heade hinnetega 40 õpilast. Nüüd on läinud ka õpetaja Maie Ainzi 9. klass – Merit Kalavus, Rita Kreevan, Ketter Kruusma, Jaano Lepik, Liina Luidalep (kiitusega), Kristi Lööper, Liina Lööper, Maret Must. Soovime meie 18. lennule kordaminekuid, soovide täitumist ja tuult tiibadesse.

Kõike õpitut on kasutatud ainepäevadel, -olümpiaadidel, konkurssidel – „Õuepuu” maakondlikul õpilaste kunsti- ja käsitöönäitusel Rakveres tunnustati 17 õpilase tööd ja vabariiklikule näitusele valiti välja 13 õpilase 10 tööd (1 kollektiivne ringitöö), metsaviktoriinil 6. kl saavutas 2. koha; osalesime aktiivselt Pranglimise ja Känguru võistlusel, „Tere Kevad” projektis ning algklasside teatripäeval; saime erinevaid tunnustusi vabariiklikel omaloomingu konkurssidel.

Ka oma koolisiseste üritustega püüdsime toetada õppetööd: toimus ülekoolline Emakeele II konverents, kus lisaks meie kooli õpilastele osalesid külalised Tapalt ja Tartust; 20. kunstinädal, õppekäigud kodukohta, Rakverre ja Tallinna. Meie toredad huvitõrised on hoidnud tuju üleval

ja meele ärksa, spordipoisid ja -tüdrukud on käinud paljudel võistlustel, saavutanud saalihokis maakondlikud esikohad ja mitmeid karikaid vabariiklikelt võistlustelt. Koolis töötas aktiivselt õpilasmavalitsus, muusikaringid, näitering, käsitööring, spordiring. Tüdrukud kolisid uude käsitööklassi.

Hea on vaadata tagasi ja meenutada õnnestumisi, kuid ükski olukord ei ole läbinisti meeldiv ega ka ebameeldiv – nii nagu saame rõõmustada, peame ka kurvastama. Mitte kõik lapsed ei saanud oma hindeid 1. juuniks korda, 4 õpilasel tuli veel juunistki lisa võtta. Kuigi me oleme tööle rakendanud erinevad tugiõppesüsteemid, peame veelgi seda õpiabi tõhustama. Kui saame kooli lisaks parandusõppe rühmadele avada ka logopeedi vastuvõtu, siis on mõnelgi lapsel heade tulemusteni jõudmine lihtsam. Mitmed kevadised pahanused suudame suvega unustada ja sügisel avatud, puhanud ja lootusrikka meelega alustada.

Nüüd on aeg puhata ja jõudu koguda uueks õppeaastaks. Soovime ilusat suve kõikidele koostööpartnritele ja valla haridusasutustele ning täname meeldiva koostöö eest kõiki meie toredaid tegemisi toetanud lapsevanemaid, hoolekogu, kokatädisid, bussijuht Heiki Kruusmad, Jänedal lasteaeda, Tapa vallavalitsust. Suur aitäh teile kõigile!

Aivi Must, Jänedal põhikooli direktor

Vabatahtlike töölaager Jänedal

Eelmisel laupäeval lõppes Jänedal 9. juulil alanud ja kolm nädalat kestnud järjekordne Euroopa vabatahtlike töölaager, kus osalesid noored Belgias, Saksamaalt ja Eestist. Noori vahendas siia EVS Diakoonia Aasta Eestis ja vastuvõttev organisatsioon oli Tapa vald.

Laagri korraldajad ja sellest osa saanud ise arvavad, et laager täitis püstitatud eesmärgid. Ka saatva organisatsiooni esindaja Saksamaalt, kes meid läinud reedel külastas, jäi laagri korralduse ja tehtuga igati rahule. Vallavanem Kuno Rooba andis laagrilistele üle viimasel tööpäeva pärastlõunal tänukirjad.

Suurema osa ajast töötati Kalijärve ranna puhkeala korrastusel ja väljajäätusel, kus ettenähtud tööde maht kujunes suuremaks ja aeganõudvamaks planeeritust. Laagrilistele meeldis väga, et laagri lõpuks sai ka oma töö tulemust näha. Belgias tulnud noortele oli see esimene kogemus töölaagris, kust nad said palju praktilisi kogemusi. Teada on, et Euroopa riikide kõrge elustandard on inimesed teinud väga nõudlikuks mugavuste suhtes, tihti ei osata lahendust leida meie mõistes kõige igapäevaseks tunduvatele probleemidele. Laagri lõpuks said nii mõnedki tõdemuse, et ka väga väikestest asjadest võib siirast rõõmu tunda.

Imetlusväärne on, et tulevad kusagilt kaugel maalt vabatahtlikult täiesti võõrad inimesed täis entusiasmi, saamata selle eest raha (maksavad ise oma sõidukulud ja toitlustamise) ja annavad oma panuse meie heakorda. Belgia ja Saksamaa noored on vaimustuses meie loodusest, metsade rohelusest, neile meeldivad meie sõbralikud inimesed, neile maitsevad meie kodused toidud.

Vabatahtlikud koos artikli autori Senta Malvaga (paremal).

Foto Senta Malva erakogust

Nagu laagrites ikka – töö ja puhkus käikis. Vabal ajal sõideti jalgratastega ringi mööda presidendirada, ujuti järves, tehti lõket, ratsutati hobustel, mängiti palli, käidi Mustjõe suitsusaunas, kohtuti Tapa gümnaasiumi inglise keele laagrilistega. Nädalalõppudel käidi Tallinnas Kumus ja vanalinnas, jõuti isegi Pärnusse ja Tartusse.

Natuke põhjalikumalt tutvuti ka Jänedal lossi ajaloo ning sellega seotud ajalooliste isikute elulugudega, uudistati Urmas Sisaski väikest planetariumit, mille tähistaevasse kupli moodustavad umbes 6000 hellelavat „tähte”. Punkt laagriks aga pandi laupäeval Jänedal talupäevade simmanil ansambli Ummamuudu nautides.

Töölaagri noored palusid tänusõnad edasi öelda kohalikule rahvale, kes neid igati toetas ja neisse väga sõbralikult suhtus.

Siinjuures tänan ka mina Jänedal inimesi nagu Raivo Perandi, Sirje

Salura, OÜ Jänedal Mõis töökas pere, Georgi Särekanno. Täna meiega heina- ja koristustöödel vapralt kaasalõõnud Matit ja Arvot, kes andsid oma panuse Jänedal heakorrale. Jänedal inimesed, te olete kõik fantastilised!

Jänedal on ilus ja armas koht, kuhu tahaks alati tagasi minna. Jänedal on Tapa valla pärl, kuhu arukalt paigutatud investeeringud hakkavad kindlasti kasumit tootma.

Tahan, et kaunis ja heakorrastatud Kalijärve puhkeala jääks alati puhtaks ja korda.

Veel tahan, et kõik Eestimaa elanikud hoiaksid loodust, ei loobiks prahti metsade alla laiali, et nad hindaksid teisi inimesi ja nende kätetööd, ega põletaks lõkkes ega lõhuks ära seda, mis rajatud Kalijärvele.

Senta Malva, Jänedal vabatahtlike töölaagri juht

Tapa vallas toimus noortele õpilasmalev

Käib töö ja vile koos

Nii nagu kõlab loo pealkiri, olekski sobilik öelda malevas tegusvatel noortel. Juba ammusest aegadest on teada, et malev on üks kahtlemata tore üritus, kus noored saavad võimaluse endas tööharjumust kujundada ja koos omavalitsusega ühiselt aega veeta.

Sellel suvel tegutses Tapa vallas neli vallasest õpilasmalevarühma ja üks oli vahetusmalev, kus Tapa noored läksid Anija valda ning Anija noored tulid Tapa valda korraldama ja kohalike traditsioonidega tutvuma.

Õpilasmalev oli vabatahtlik ja noored, kes olid sinna tulnud olid asjalikud, töökad ja tublid. Malevas saadi endale uusi sõpru, veedeti koos meeldivalt aega ning samuti oli korraldatud erinevaid huvitavaid loenguid peale tööd. Malevast ei puudunud ka mängud ning seiklemine seiklusrajal. Üks põnevamaid väljasõite toimus Rutjale, kus noortel oli võimalus harjutada vibuga laskmist ning täpsuslaskmist nii sportpüssist kui ka õhupüssist. Tublimatele noortele olid kaitseliidu poolt auhinnad. Siinkohal tänusõnad Kaitseliidu Viru Malevale ja Hannes Reinomäele, kes laskeharjutusi läbi viis. Kuna sai

juba niikaugemale sõidetud, avanes võimalus ka Toolse linnuse juures käia, kus oli hea merevees hullata mitteujajatele veeõda korraldada. Kõigil oli tore ja lõbus ja see ongi ju puhkamise juures peamine!

Lehtse-Jänedal piirkonna õpilasmalev käis kahepäevases telklaagris. „Noortega koos külastati Põhja-Eesti erinevaid huvipakkuvaid paiku. Sai käidud Kalvi mõisas, Valaste joal, Kuremäe kloostri ja õhtuks öömajale söitsime Peipsi äärde Kauksi. Pikast ja väsitavast sõidust hoolimata olid kõik kohe valmis ujuma minema, kuna merevesi oli külm ja päeval ei saanud ujuda. Järvevesi aga oli soe ja nüüd oli võimalus nautida ujumist, istuda lõkke ääres ja mängida sõpradega. Mõni korjas ka metsaserval mustikaid ja maasikaid.

Järgmisel päeval olid järvel ilusad vahused lained ning neid ei saanud ju jätta ilma hullamiseta. Kuigi päikest polnud, oli vees väga vahva. Pärast ujumist sai asjad pakitud ja koju sõit võis alata. Tagasi teel jutustasid lapsed laagrisuvest heatujuliselt ja avaldasid soovi kindlasti ka edaspidi malevalaagris osaleda. Laste juhendajad, Lehtse-Jänedal piirkonna laagrikasvatavad Tiit Pihlak ja Tiina Laumets, olid samuti rahul ja kiitsid

koostööd noortega.

Anija valla noored tegid heakorratööd Tapa linnas. Nädalavahetusel käidi väljasõidul Juminda poolsaarele, kus läbiti matkaradu ning korraldati lõkkeõhtu laulude ja tantsudega. Samuti avanes võimalus võtta osa Kolga-Aablas toimunud kaluripäevast. Muidugi ei saanud üle ega ümber kaunitest kunstidest ja nii sai igauks omale valmistada liivapildi. Ööbimiseks oli tõeliselt mõnus Leesi rahvamaja ning kaaslasteks peale oma rühma noorte ka veel Leesi küla noored ja nende vanemad.

Uuel nädalal külastati Tapa Väljaõppekeskust, Tapa politseijaoskonda ja päästametit ning korraldati väljasõit Ida-Virumaa kaunitesse paikadesse. Noortele tutvustati Narva kindlust, Kuremäe kloostrit, Toilat, Valaste juga, Kalvi mõisa ning Toolse linnust. Lahkumishetked olid südantliigutavad. Noortele kingiti neist endist tehtud pilt, mis jääb meenutama toredat malevasu.

Üks, kaks, kolm ja pühi ära tolm!

Need sõnad on võetud laagrilaulust, mille ise noored välja mõtlesid ühel toredal laagriüritusel.

Järgneb lk 8

Perekond Vomm koos alligaatoriga Kalifornias.

Foto Lembit Vommi erakogust

Reisimuljetega Floridast

III Teeääres kraavipervedel, rohu sees, vilksatasid päikese käes end soojendavad alligaatorid. Ühel vaateplatvormil tegime pilti beežitavatest alligaatoritest. Sobiv kliima ja puutumata loodus on loonud soodsad tingimused lindude, loomade ja vee-elanike elamiseks-paljunemiseks. Nägime hulgaliselt erinevaid linde, küll musti ja valgeid, pikkade kaelte ja nokkadega, kõrgete jalgadega. Puude otstes märkasime paljusid lindude pesamoodustusi. Märgid “Ettevaatust panter” hoiatasid loomade teele sattumise võimalusest. Matti oli ööpimeduses kord ühe auto alla ajanud. Nii selle kui Florida teiste teede ääres kohtasime kuivanud puid ja salusid, milles süüdi mõned aastad tagasi piirkonda laastanud orkaani poolt kantud soolane merevesi. Meie mõttes metsi, me kogu reisi ajal ei kohanud.

Möödusime rahvuspargis paiknevast indiaanlaste reservaadi keskusest, selle ümber paiknevatest elamutest ja hoonetest. Tee ääres hajali paiknevad ehitised olid kaetud paksu, tihedalt laotud palmiokstest katustega.

Evergladese infokeskusest hakkasime teabematerjali, pilte looduskaitsealal elavatest loomadest-lindudest ja jätkasime reisi. Asulas, kus viibisime, oli orkaani ajal vesi tõusnud üle meetri, loodus vajab taastumiseks veel aega. Osa hooned oli ettevaatuseks ehitatud postidele. Palju oli turiste, kelledele pakuti reise erinevatel veesõidukitel. Pildistasime pelikane, kes kartmatult istusid sadamakaide postide otsas.

Lõunatasime osaliselt veekogu-de rajatud restoranis, kus jutukas ettekandja serveeris meile kaladest ja teistest huvitavates mereandidest valmistatud toite, koos suure aluse salatiga kannu õllega.

Kuigi meie reis hõlmas väikese osa rahvuspargist, saime küllaldase ülevaate.

Key West

Varahommikul olime saarel paiknevas sadamas, otsisime välja nädal tagasi broneeritud piletid, mis koos passidega esitasime laevale pääsuks. Ilm oli karge, riietus merereisile vastav, laeva väljumisel jälgisime äratundmisrõõmuga saart tutvustavaid kohti, vastaskaldal

asuvat Caprit. Võimas mootor tegi oma töö, silmist kadus viimane rannajoon, meri oli vaikne ja enam kui kolme tunni pärast maabusime Key Westi sadamas, saarel, kus asub USA kõige lõunapoolsem tipp.

Esmaseks tutvuseks saarega kasutasime neljast vagunist ja akudel töötavast vedurist koosnevat kummiratastel veerevat rongi. 1,5 tundi kestev marsruut kulges mööda saare erinevaid piirkondi, kus šarmikas vedurijuht kõlaval häälel tutvustas nähtut. Nägime suursuguseid villasid ja ehitisi, kuid ka tagasihoidlikke, kus maa vähesuse tõttu oli auto parkimiskoht tänaval, tähistatuna maja ees piirjoontega. Viibisime mere ääres asuva tähise juures, kus asub USA kõige lõunapoolsem tipp, millest 90 miili Kuubani.

Edaspidisel tutvumisel linnaga, liikudes sadamalähistel tänavatel jäi mulje, et siin ainult lõbutsetakse, istutakse mõnusalt söögi-joogikohades, külastatakse arvukaid poode. Viimased on suhteliselt väikesed, omanäolised, erinevate kaupadega. Ega meiegi tahtnud teistest erineda. Ilm oli soe ja päikseline, istusime mugavalt laua taha, maitstes siingi vitstest punutud korvikestes serveeritud toitu, rüübates peale külma õlut. Eestipärane ingliskeelne aktsent aitas Siljal ära tunda poes kassapidajana töötava eestlanna, kes pärit Raplast ja elab tütre juures saarel. Oli soe tunne kohata cestlast sellises kohas.

Õhtu eel liikusime mööda siksakiliste kaidega rannaaärt sadamasse ja asusime koduteele. Laeva väljumisel soovitati sooritada vajalikud toimingud, sest avamerel ootavat tugev lainetus. Peagi oli laeval kõndimine raskendatud, naersime kentsakate liikumiskatsete üle, mõned isegi oksendasid. Tagasisõit kestis mõnevõrra kauem. Muide Key Westi pääseb ka maanteed mööda, lõpuks kulgeb tee saarelt saarele.

Autod, maanteed, liiklus

Esmaseks muljeks oli autode rohkus, neid liikus hulgaliselt teedel ja tänavatel, seisis kõikjal kus ruumi oli, täis parklad. Tänavatel võis kõndimas näha väheseid jalakäijaid, kõikjale sõideti autoga – tööle, poodi, ametiasutusse, restorani, kinno. Lapsi viivad kooli eriväljanägemisega koolibussid. Liikluskultuur on kõrge, teisi liiklejaid austatakse, antakse teed. Liiklusjärelvalve toi-

mib. Hilisõhtul, Fort Lauderdalest koju sõites, möödusid meist kahel korral politseiautod, edasisel sõidul märkasime neid koos kinni peetud autodega teepervel seisvat. Tõenäoliselt oli tegu kiiruse ületajatega, kuigi lubatud kiiruseks oli maanteel 80 miili/tunnis (130 km/h). Tundus, et piirangute kehtestamisel arvestatakse üksjagu liiklejatega, need on loogiliselt mõistetatavad. Kiivrite kandmine mootorratturitel ei ole kohustuslik, see üllatas meid. Marco Islandi tänavatel jalgsi liikudes veendusime, et jalakäijat austatakse, reguleerimata ristteedel autod peatusid varakult, pakkudes tänava ületamise eesõigust. Elava liiklusega tänavate jalakäijate ülekäigukohad olid tähistatud tänava sisse paigaldatud tuledega, mis hakkasid vilkuma üles seatud piirde läbimisel.

Maanteed on välja ehitatud liikluskoozumust ja ohutust arvestades, sõidurajad, peale mahaõidud, piirde on tähistatud valguskiirgusel helenduvate vöötidega. Miamis, Fort Landerdales läbisime suuri mitmetasandilisi liiklussõlmi. Magistraalteedel oli üks seatud märke min. kiirus 50 miili/tunnis (80 km/h). Sageli kohtasime liiklussõlmede, maanteedekonstruktsioonide, teekatte uuendamist, toimus määrgatav sõidutee laiendamine Miami lennujaama.

Suurimad tänuõnad Siljale ja Mattile külalislahkuse, meeldejäevate reisielamuste eest, viimased kallistused ja olimegi õhus teel Frankfurti. Kui Floridas viibimisel olime Eestis toimuvaga kursis internetist Postimeest lugedes ja kodustega telefoni teel vesteldes, siis Frankfurdis mobiili sisse lülides saabus sõnum sõbrapäeva-tervitusega.

Õhtul maandus lennuk koduses Tallinnas, kus veetsime öö, ilmutasime fotod, jagasime esmaseid reisimuljeid lähedastega, õhtul olimegi kodus, Tapal. Ei, mitte puhkama, vaid koorikaaslastega Männikumäele vastlasõitu tegema, hernesuppi ja vastlakukleid sööma.

Kuigi reisimine on muutunud igapäevaseks, on see osalejale endale meeldivaks elamuseks. Lugupeetav lugeja, otsustasin reisimuljeid ka teiega jagada.

Lembit Vomm

Lasteaia remondist

Kätte on jõudnud augustikuu, veel natuke puhkust ja pea algabki uus õppeaasta.

Lasteaeda Pisipõnn saabub uus õppeaasta uutes toonides, remonditud maja ja uute mänguväljakutega. Elevust on õhus tavalisest rohkem, sest kauaoodatud remont on jõudnud lõpusirgele. Hea meel on majas ringi käia ja nautida lõpptulemust. Tehtud on palju. Alates lasteaia katusest kuni kõikide kommunikatsioonide väljava-hetamiseni. Uued ruumilahendused ja rõõmsad värvid on muutnud rühmad tunduvalt lastesõbralikumaks.

Kuna pisipõnne oli selleks õppeaastaks lasteaia järjekorda kogunenud rohkem, kui kohti Nooruse tänava majas pakkuda oli, tuli lahendada ka see probleem. Nimelt avame sügisest uue rühma. See hakkab tööle Tapa vene gümnaasiumi ruumides, mis

on kohendatud lasteaia laste jaoks. Tegelikult olid need ruumid töös juba möödunud õppeaastal. Seal töötas läbi õppeaasta pidevalt üks rühm, mis ei mahtunud remonditööde tõttu Pisipõnni lasteaia majja.

Nüüsis on ruumid tuttavad ja nii öelda juba ka sisse töötatud. Käesolevast õppeaastast saavad neisse ruumidesse oma teise kodu kõik 2004 aastal sündinud käesolevat õppeaastast lasteada tulevad lapsed. Lasteaia juhataja võtab iga lasteaia kohta taotleva perega kontakti.

Ilusates ruumides ja turvalisel mänguväljakul on hea olla nii lastel kui ka lasteaia töötajatel. Rõõm on väita, et võimalused hea alushariduse andmiseks on nüüd Tapal tagatud.

Kaunist suvepuhkuste jätku!

Tea Väik, lasteaia Pisipõnn juhataja

Kodukandi jaanisimman

Jaanipäeva eelõhtul 22. juunil toimus Moe pargis kohalik jaanisimman.

Väikesed mudilased alustasid asfaldijoonistustega juba päeval, millele järgnes vigursõit jalgratastel. Paljud lapsed olid juba varakult valmis mõelnud, mida joonistada. Kõikide laste töid läbis teema „Kodu“. Ka jalgrataste vigursõiduga said kõik hakkama. Laste tegevust juhendasid Illa ja Helgi. Maiustuste ja tädi Jane küpsetatud pannkookidega kostitas tädi Vilma.

Kui laste tegevused olid lõppenud, algasid pargis rahvuslikud mängud. Mängud valmistas ette Tiina Neerot, kaasa aitas Ingar Õun. Eriti suurt elevust ja kaasaalamist pakkusid murumängud, millele järgnes kõievedu, sangpomm jne.

Kella 21 ajal avas jaanisimmani Tapa vallavolikogu liige Arvi Palm-salu. Järgnesid etteasted kohalikelt taitlejatelt, kes said publiku sooja

aplause osaliseks. Eriti oleme tänulikud Vahakulmu lasteaia pisipõnnidele hoogsate tantsunumbrite eest. Tantsud õpetas selgeks tädi Illa. Hiljem süüdati jaanituli ja jalakeerutuseks mängis ansambel Rekontra. Lõbusat ja mõnusat olemist pakkusid jaanisimmanil söögi ja joogiga Pitzabaar ja Aramis Tapalt.

Õhtul ei unustatud ka tänamast sponsoreid. Nendeks olid Rakvere Piiritustehas (Moe), AS Iris Fiber, Moe bensiinijaam, AS Saksi Mets. Täname ka abi eest Tapa vallavalitsust ja Moe noortekeskust. Suur tänu elektrimees Urmas Mäele Lehtsest ja võileivatordi valmistajale Elvira Belialsile Tapalt. Kertut ja Nelet täname loterii organiseerimise eest.

Jaanisimmanit aitasid ette valmistada kodukandirahvale Anne Raava, Helgi Tiitso ja Indrek Jurtšenko.

KÜ Moe 5 liikmed

Töötute päevakeskuse arendamiseks eraldati raha

Eesti Vabariigi Sotsiaalministeerium eraldas Tapa vallavalitsuse projektile “Töötute päevakeskuse töö edendamise” raha 59 360 krooni. Tapa valla töötute päevakeskus asub aadressil Tapa, Valve 30 (vallale teenusepakkuja MTÜ Jeeriko).

Projekti eesmärk on järgmine: „Võimaldada pikaajaline töötute rehabilitatsioon läbi tööharjumuse taastamise või esmase tööharjumuse tekitamise kaudu ja nende isikute vastutuse tõstmine enda ja oma perekonnaliikmete toimetuleku eest ning oma panuse andmise eest ühiskonnas toimimiseks.“

Plaan on projekti tegevusse kaasata Tapa valla 48 töötut.

Projekti raames viiakse läbi järgmised loengud:

- stressiga toimetulek,
- eneseusu taastamine,
- aktiivne kuulamine,
- peegeldamine, tagasiside andmine.

Tehakse nii grupitööd kui ka individuaalset nõustamist teemadel:

- alkoholiprobleemidega toimetulek,
- hügieen, tervislikud eluviisid,

- töövestluse harjutamine,
- eneseesitlus,
- meeskonnatöö harjutamine,
- kaasaegne töökeskkond,
- motivatsioon,
- eneseväljendus,
- kohanemine ning tekkinud probleemide lahendamine uuel töökohal.

Projekti raames viiakse läbi tutvumiskäigud tööandjate juurde Lääne-Virumaal, Tallinnas, Harjumaa, Ida-virumaal ja Järvamaal. Samuti sõidetakse tutvuma teistesse sarnastesse eneseabikeskustesse. Tutvutakse Eestimaa kaunite vaatamisväärsustega.

Kui projektitegevuses pakutu on läbitud edukalt, siis on pikaajaline töötute õppinud iseseisva igapäevaeluga toimetulekut ning täisväärtuslikus ühiskonnaelus osalemist. Töökogemused on taas omandatud ja tekib võimalus pöörduda tagasi tööle. Töötute õppinud sotsiaalseid oskusi ning nende silmaring on laienenud väljasõitude, ühistegevuste ning loengute kaudu.

Ene Augsmägi, sotsiaalnõunik

DermoClubi hellitab oma liikmeid

Dermoshop OÜ kodulehel www.dermoshop.ee saab liituda omapärase klubiga ehk DermoClubiga. Liitumine mingeid lisakohustusi kaasa ei too, küll aga pakub interneti teel tellijaile lisasoodustusi ja eriteenuseid. Soojadel suvekuudel on DermoClubi liikmetel võimalik osta Dermoshopi tooteid eriti soodsate hindadega. Augustis pakub firma DermoClubi tootevalikust tuttavaid tooteid poole hinnaga, samuti on veel saadaval piiratud koguses tavapärasest tootevalikust cemaldatud tooteid.

Perioodi Kinkepakk sisaldab kolme kvaliteetset Foot Therapy sarja jalahooldustoodet: jalavanisoola, värskendavat Jalaspreid ja jalakreem Shead, mis kingivad jalgadele täiusliku hellitushetke.

Jalahooldustooted on pakendatud kaunisse valgesse kinkekotti. Perioodi Kinkepaki tooteid müüakse tavapärasest soodsama hinnaga.

Klubi internetilehekülgedel tutvustatakse kliendiajakirja ilmumisel alati ka uusi pakkumisi. Tellida on

dermoshop

võimalik ka neid tooteid, mis ei kuulu tavapärasesse tootevalikusse. Kauba peale on võimalik saada erinevaid lisatooteid või tellida tootevalikust välja jäänud tooteid soodama hinnaga. Kuna soodustused vahelduvad kiiresti, eeldab see klubiga liitujal üsna tihedat tutvumist hetkeseisuga.

Kui aga tekivad toodete kasutamisel küsimusi, siis kosmetoloog Tea Lehtikevari vastab väljavalitud küsimustele oma leheküljel, millega tutvuda saavad vaid klubiliikmed.

Nagu igas korralikus internetiklubis, on siingi avatud oma foorum, kus võimalik teistega suhelda ja jagada nahahooldusala-seid nõudandeid ning kogemusi. Kuna klienditeenindus osaleb samuti foorumis, siis aitavad nad nahahoolduse ja toodetega seotud küsimustes.

Signe Kalberg

Suvel pane kosmeetikakotti lõhnastamata tooted

Põhjamaa rahvas vajab päikesevalgust, sellest ammutame rõõmu ning elujõudu. Kuid päike võib ka liiga teha, suisa haiget, mille valu tunneb kõigepealt nahk.

Põhiliselt interneti teel kosmeetikatooteid turustava Dermoshop OÜ Eesti esindaja Gerda Tammerik-Morna soovitus mõõda tuleks päikese käes kasutada lõhnastamata tooteid.

Teatud lõhnad koostaines UV-kiirgusega võivad põhjustada allergilist reaktsiooni. Seetõttu ei ole soovitatav kasutada päevitamisel lõhnaõli või *after shave*, selgitas ta Samal põhjusel peaks vältima päevitamisel kreeme, mis sisaldavad tugevaid lõhnaaineid. Peale selle unustatakse, et suvel, kui higistatakse rohkem, võivad lõhnad kergesti muunduda ja tunduda võrreldes talve jaheduses avalduva lõhnaga teistsugustena.

Dermoshopi pakutav Dermosil päikesekreem on täiesti lõhnastamata toode, seda on ka Dermosil Kehapiim, mis kaitseb ja hooldab nahka. Kehapiim annab nahale vajalikku lisanisikust ning kaitseb samas päikese UVB kiirte eest. See sisaldab värskendavat greibikontsentraati, kuid muidu ei ole sellel lisatud mingeid lõhnaaineid.

Tammerik-Morna ütlust mõõda annab päike annab küll nahale tervisliku pruuni jume, kuid palaval suvepäeval on oht oma keha janusse jätta. See annab end kohe nahal tunda. Naha ülesanne on ju kaitsta organismi kuivamise eest. Normaalselt aurustub naha kaudu

ööpäeva jooksul 200-400grammi vett. Kui nahk on kahjustatud, võib vee aurustumine organismist isegi kümnekordistuda. Peale 30-ndat eluaastat hakkab naha enda niiskustase vähenema ja niisutamisevajadus kasvab. Samamoodi on eriti kuum ja külma ilma korral või kuivas ja tuulises kliimas.

“Mõnel inimesel võib nahk olla loomulikult kuiv sõltumata vanusest või keskkonnast, siis võiks kasutada Dermosili toodetest Skin Comfort kuiva naha intensiivkreemi,” soovitas Tammerik-Morna.

Intensiivkreemi koostisesse kuuluvad komponendid, nagu keramiidid ja NMF, mis toetavad aktiivselt naha enda niiskustasakaalu reguleerivaid protsesse. Kreem on välja töötatud kuiva nahatüübi päevakreemiks, et anda nahale vajalikku lisanisikust ja toitaineid. Kuiva naha intensiivkreem sobib suurepäraselt ka normaalsele ja seganahale kasutamiseks rikkaliku ja toitva öökreemina ning intensiivhoolduskuuriks, kui nahk vajab lisanisikust.

Dermosili pidevalt täienev tootesari koosneb umbes 130 huvitavast tootest – turvalised põhi-tooted, spetsiifisemad kosmeetikatooted, trendikad uudistooted ja originaalsed erihooldustooted. Toodete hulgas on ka palju lõhnastamata tootevariante. Valida võib ka kodust lahkumata: www.dermoshop.ee.

Signe Kalberg

Pildike Tapa kaubandusest

Oli viiekümnendate aastate lõpp. Minu ema vaatas elutoa põrandat ning leidis, et on viimane aeg see ära värvida. Istus bussi ja läks Tapalt värvi otsima.

Vastav pood oli täiesti olemas. Erinevalt praegusest ajast olid seal müüjad meesterahvad. Ema käis mööda poodi ja mingid pruunid värvid leidiski. Võttis ühe näppu ja läks müüja juurde. See vedas rahumees

koni, kuigi ümbruskond koosnes põhiliselt ainult hästipõlevatest või ehk koguni lõhkevatest ollustest. Ju ta siis ei kartnud lennata otsejoones isa Leninile külla.

“Kas selle värviga tohiks ka põrandat värvida?”

“No miks ei tohi, muti, lase aga käia, värvi terviseks!”

Mutikesel aga jäi justkui midagi kripeldama, tegi mööda poodi

poognaid ja kogus julgust.

“Ma tahtsin küsida tegelikult, et kas ta kõlbab põrandale?”

“Ei, mis sa nüüd, mutt, muidugi ei kõlba, sinna jääd jalgupidi kinni eluks ajaks,” vastas teenindaja lahkelt ja sülitas kinnituseks põrandale.

Vat olid sihukesed ajad kaubanduses!

Endel Pajula Amblast

Valgustuse projekt

Viimaste kohalike omavalitsuste valimiste tulemusena sai Ambla vald oma etteotsa mitmeid uusi inimesi, kes asusid aktiivselt tegelema valla arengukavaga, et aktiivselt ja mitmekülselt edendada ja arendada kohalikku elu. Sujuvalt ja ladusalt kaasati sellesse protsessi ka kohalik kogudus, kelle kasutuses Kesk-Eesti vanimaid pühakodasid – Ambla Maarja kirik.

Üheskoos tõdeti, et väga hinnaline sakraalhoone ühes oma kunstivara-dega vääriks senisest palju enamat ja laiemat tähelepanu. 2006. a kevadel otsustati alustada pühakoja ja kalmistu valgustamisest ühes vabadussõja mälestussambaga ning kiriku tornikiivri värvimisega. Vallavalitsuse heakskiidul ja iga-külgsel kaasaitamisel ning arendus-nõunik Merike Koovi eestvedamisel valmis aprilli lõpuks paks kaust vajalike dokumentidega esitamiseks Ettevõt-luse Arendamise Sihtasutusele.

Enne seda aga langetas vallavolikogu oma paastukuisel istungil pastoraadis väga tähtsa ja üksmeelse otsuse kaasfinantseerida omaltpoolt nimetatud projekti 92 000 krooniga.

Projekti üldmaksumuseks kavandati 535 242 kr, millest ¾ võtab EAS oma kanda ning üks osa jääb ka koguduse tasuda. Pikisilmi oodati EAS-i otsust. Esimene vastus saadigi juuli keskel ning see oli äraütlev.

Kuna projekti puudused olid minimaalsed, viidi sisse vajalikud täiendused ja septembri alguseks saadi EAS-ist positiivne vastus. Kui kõik tundus tööde alustamiseks valmis olevat, valmistas üllatuse Muinsuskaitseamet, kes nõudis täiendavaid kooskõlastusi valgustite ja projektorite paigaldamisel. Tööde algus lükkus edasi ligi kaks kuud.

Taevas aga oli helde ning kinkis erakordselt sooja sügise ja talve alguse, mis võimaldas teostada kõik ettenähtud tööd määratud tähtajaks.

Töid asus teostama OÜ Särts, kelle juhtivspetsialist Rain Krabi andis maksimaalse panuse selleks, et tulemus väga hea oleks. Tema on ka see mees, kes asus kirikut valgustama juba 1975. a, mil valmis Ambla kiriku uus tornikiiver. Kuid tollaste rajoonivõimude karmi sekkumise ja keelu tõttu tuli kirikut valgustanud projektoria peagi maha võtta.

Käesolevat valgustust ehitanud töömehed olid samuti igati tublid ning kauaoodatud hetk jõudis kätte 12. detsembril, mil kirik, kalmistu ja mälestussammas löid valgusvihkudes särama.

Tööde maksumuseks kujunes ühes infostendiga 360 641 krooni.

Koguduses ei mäletatagi enam, millal viimati nõnda palju positiivset tagasisidet oleks olnud, kui selle valgustuse projekti teokssaamise puhul.

Ükski töö aga ei saa teoks ilma annetajate ja toetajateta. Oma lahke abikäe valgustuse heaks avasid: Viuu Soosõrv, Vello Teor, Robert Grigorjev, Enn Lindma, Helgi Siilbek, Jaak Truu, EV Kaitseväge Tapa Väljaõpekeskus ning Lembit Rosina junior – viimane koguni kolmel korral.

Projekti teist etappi, kiriku tornikiivri puhastamist ja värvimist, kogumaksumusega 182 987 krooni, alustati käesoleva aasta kevadel maikuu.

Töid teostasid Frantsiskus OÜ töömehed Jaan Viikna ja Raul Vichtenstein. Kõigepealt puhastati tornikiiver vanast lahtisest värvist ja roostest, pesti üle ning krunditi roostesed kohad tinameninguga.

Seejärel tõmmati tornikiivri-le kaks kihti linaõlivärvi. Uus värvitoon on varasemaga võrreldes punakam, seega ka rõõmsam ning väljanägemine värsk ja ilus. Päikese käes tornikiiver koguni lausa sätendab. Tornikiivri värvimistööd said valmis Kolmainupüha eel, juuni algul. Neid töid on aidanud sponsoreerida ja kogudusepoolset maksumust kanda Põhja-Elbe Kiriku Südtõnderni praostkond H. M. Nielsen kaudu.

Ja nii nagu valgustuse heaks leidis lahkeid annetajaid, nii ootab kogudus abi headelt toetajatelt ka kiriku tornikiivri hooldus- ja värvimistööde kulude katteks. Selleks on EELK Ambla Maarja kogudusel ka eriarve Hansapangas 1120132572.

Edasi liiguvad mõtted kirikutorni võimaliku avamise osas külastajatele. Nõudmine selle järele on nooremate generatsioonide osas suur. Selleks vajaliku projekt-dokumentatsiooni ja muinsuskaitse eritingimuste saamiseks on peetud läbirääkimisi Juhan Kilumetsaga. Vajalik dokumentatsioon aga on ühe maakoguduse jaoks väga kallis. Seetõttu käib maakuulamine võimalike kaasfinantseerijate järele.

Suur töö, mis silmale hästi nähtav ja märgatav, on ühiste jõudude ja oskustega teoks saanud. Selle eest suur tänu Ambla vallavalit-susele ja -volikogule, Ettevõt-luse Arendamise Sihtasutusele ja tema arenduskonsultant Viivika Tammele, projekteerijatele ja töömeestele, kõigile nõuandjatele ning annetajatele. Tänu Jumalale, et seni kavandatu on õnnestunud ja hästi korda läinud.

Tõnu Linnasmäe, EELK Ambla Maarja koguduse õpetaja

Kuldleer Amblas

Kuldleer Ambla Maarja kirikus toimus pidulikus õhkkonnas püha-päeval 15. juulil.

Osavõtjaid oli kokku täiusliku arvu jagu – 10 juubilari, 4 omaaegset leeripoissi ja 6 tüdrukut. Ühel osavõtjal möödus 55 a leerist Tallinna Kaarli kirikus, teised kõik olid Amb-la 1957. a 14. juuli leerilapsed.

Kokku oli tollal leeris kirjade järele 72 neidu ja noormeest. Seega valdav osa Ambla kihelkonna noor-test. Kahel paaril oli leeripüha järel kohe ka kiriklik laulatus.

See oli aeg, mil Siberist tulid ta-gasi sinna küüditatud ning Paide ra-joonis peeti esimesi kommunistlikke suvepäevi. Viimased ristiti rahvasuus küll peagi võsaleeriks.

Leeriaeg kirikus pool sajandit tagasi oli lühike ning kestis vaid kolm päeva ehk ühe nädalavahetuse. Reedel pidas õpetaja tunnid ja andis

üles õppetükid, laupäeval vastati, seejärel pesti ning kaunistati kirikut ja pühapäeval toimus leeripüha.

Vaatamata leeriaja lühidusele oli õpilastes kristlikku mõistmist ja arusaamist omajagu. See oli kaasa saadud oma kodudest ja vanematelt ning vana-vanematelt. Ka ei olnud ideo-loogiline töötlemine jõudnud veel lüüa meie rahva hinge ja müllu väga sügavaid ja parandamatuid haavu.

Leeripüha ilm pool sajandit tagasi oli väga soe ja päikseline ning kirik oli puupüsti rahvast täis. Lilli oli nii palju, et mitmelgi neil ei tahtnud need sülle ära mahtuda.

Taaskohtumine, kellel kuude ja aastate, kellel poole sajandi järel, oli väga eriline ja tundeline. Oma-vaheliseks vestluseks ja meenutuste vahetamiseks andis hea võimaluse enne tänujumalateenistust pasto-raadis kaetud kohvilaud.

Vaatamata kergele uduvihmale mindi kirikusse kahekaupa protsessioonikäigus nii nagu kord aastakümnete eest. Seekord olid altari ette astujateks: Valdek Berendsen, Venno Saame, Laine Murdoja, Maia Luule Nõlvak (neiuna Lindmaa) , Laine Võhma, Toivo Rello, Eila Plaksina (neiuna Rouhiainen), Liidia Pihel, Vahur Rumberg ja Ellen Vestong (neiuna Allikvee). Üheskoos tunnistati oma kristlikku usku ja saadi osa altari sakramen-dist. Asetati ka lilli kunagise leeri-õpetaja, praost A. Vatteri hualle. Suur tänu kõigile osavõtjatele, kes selle päeva eriliseks ja meeldejäävaks tegid. Eriline tänu aga kuulub Ellenile, kes tegi ära suure eeltöö osavõtjate kohta vajalike andmete otsimisel ja leidmisel.

Tõnu Linnasmäe, EELK Ambla Maarja koguduse õpetaja

Talupäevad andsid...

Algus lk 1

Eesti II talunike raiemeistri-võistluse kolme parimat võistlejat autasustas metsaühistu karika ja medaliga. Eelmisel aastal võitis tiitli Valgamaalt Henno Peegel.

Esimest korda toimus aga talu-kõmpa võistlus meestele ja naistele. Kõmpadel tuli läbida kokku umbes 40 meetrit ja väljakuulutatud ajaks jõudis end võistluseks kirja panna 28 meest ja kuus naist. Toomas Lemmingu sõnul võis aga huvilisi olla 100, nii mõnigi oli oma nooruspõlve sportimisvahendeid nähes pisarateni liigutatud. Väljamõõdetud vahemaa läbimiseks kulus esikoha võitjal Mirek Matikainenil Lasilast 24,5 sekundit, naiste arvestuses võitis 38,4 sekundiga Mare Ääs Arukülalt. Tema võiduag eedestas ka 16 mehe oma. Kahe III kohaga nii raie kui kõmpakõndimise võistluselt läks jänedalt koju aga Taheva valla Matimäe talu peremees Andres Rõõmus.

Taluperale alternatiivtootmine

Kui eelmisel aastal enne valimisi oli Jäneda maamajanduse infokeskuse suures saalis talupäevade kõnekoja alguseks vaid üksikud vabad kohad, siis nüüd olid read jäänud nii kohaletulnud poliitikute kui taluperemeeste osas üsna hõredaks. Ometi oli tänava kõnekojas lahtirääkimiseks võetud teema „Talu ja tema järjepidevuse perspektiivid“ selline, mis seotud maaeluga üldse.

Põllumajandusminister Seeder meenutas aegu, kus maainimese perspektiiv oli olla võrdne linna-inimesega. Selleks ehitati mitmekordseid korterelamuid, kus sees soe vesi ja keskküte. Need, kes oma mugavusteta maamaja sellise korteri vastu vahetasid, kahetsevad tehtut pisarsilmi. „Kunagised tõmbekeskused on muutunud tõukekeskusteks,” möönis Seeder.

Mure talude tuleviku pärast on põhjendatud. Riigikontroll on leidnud, et 70 protsenti põllumajandustootjatest peaks raskuste ennetamiseks mitmekesistama lähiaastatel elatusallikaid.

Audit näitas, et põllumajanduse ja maaelu toetustele vaatamata satub üle kahe kolmandiku tänastest põllumajanduslikest majapidamistest eelseisvatel aastatel tõsisesse raskustesse. 6700-st kutselistest põllumajandustootjast suudaks toetuste vähenemise korral jätkata vaid viiendik. Lootus jalule jääda on eelkõige suurtootmisel.

Kuigi ajast-aega on talusid vastandatud suurtootmisele ja pinged mõlema vahel on tajutavad ka linna-

Šoti mägiveis Bibbi nosis rahulikult heina perenaise Kät Möttuse valvsu pilgu all.

Foto Signe Kalberg

rahvale, ei tohiks ministri meelest nii olla. Ruumi jagub maal elada ja töötada neile mõlemale. Ta pakkus välja, et traditsiooniline põllumajandus võiks jääda suurtootjate kanda, alternatiivtootmine aga paindlikele taludele.

Toetada tuleb aga kindlasti ühistegevust. „Ühistegevus peaks olema mitte ainult tootmises, vaid ka töötlemisel ja turustamisel,” kinnitas Seeder.

Mõistetakse, et miks noored pelgavad maale talu pidama tulla. Lahendamata on asendustalunike küsimus. Kuigi Türi tehnika- ja maajamanduskoolis on koolitatud juba kolm gruppi asendustalunikke, pole see teenus käivitunud. Kuid talupidaja ei jaksa 365 päeva puhkamata töötada ja noort hirmutab väljavaade saada talu orjaks. Lahendada on vaja talu pärimisega seotud probleeme. Talu kui selline pole äriühing, seda polegi veel osatud nagu armastustki defineerida.

Signe Kalberg

TEAVE

Parimad talumetsa majandajad:

I Paul Aug Raplamaalt
II Villu Piksööt Põlvamaalt
III Vello Metsson Lääne-Virumaalt
Parimad noortalunikud:
I Sander ja Triinu Kannel Pihlama talu Viljandimaal, Pärsti vallas
II Jaanus ja Annely Ajaots OÜ Mõisamaa PM, Harjumaal Nissi vallas

III Vahur ja Marju Kupper Kaarnasoo talu Türi vallas

Parimad tootmistalud:

I Peeter ja Reena Rostin Oja-Andrese talu Raplamaal Kehtna vallas
II Jaan ja Anu Tekko Virula talu Pärnumaal Tori vallas

III Ats ja Milvi Käis Kitse-Ado talu Valgamaal Tõlliste vallas

Parimad alternatiivtootmisega tegelevad talud:

I Aivo Värton ja Maria Vahtel Uhtjärve Ürgoru Nõiarik Võrumaal Ürvaste vallas

II Endel ja Tea Leius Palvemaja talu Võrumaal Sõmerpalu vallas

III Jüri ja Olvi Lugus Kubja talu Jõgevamaal Pajusi vallas

Talukõmp 2007

Kiiremad mehed: Mirek Matikainen Lasilast, Jüri Ivanov Raplast ja Andres Rõõmus Tahevalt.

Kiiremad naised: Mare Ääs Arukülalt, Maie Saks Tallinnast ja Marge Merioja Lagedilt.

Eesti II raiemeistrivõistluse parimad:

I Sepa talu peremees Urmas Sepp Harjumaal Nissi vallast

II Pähkli talu peremees Viktor Lehtse, Ida-Virumaalt Iisaku vallast

III Matimäe talu peremees Andres Rõõmus Valgamaalt Taheva vallast.

Allikas: taluliit, erametsa majandamise keskus, Ambla MÜ

Suvel ole ettevaatlik ka rattal ja mopeedil!

Suvel on liikluspilt mitmekesisem kui talvel, sest soe ilm ja päike on tänavale meelitanud jalgratta ja mopeediga liiklejad. Õnnetusi võib juhtuda kõigiga ning enamikul juhtudel kannatavad kokkupõrgetes jalgratturid ja mopeedijuhid rohkem kui autojuhid.

Õnnetuste põhjuseid võib välja tuua mitmeid. Suurem osa neist on siiski juhtunud sellepärast, et kergliiklejad jätaavad mõnikord enne manöövrit nõutavad märguanded andmata, mille tõttu tundub autojuhtidele nende liiklejate käitumine ettearvamatu ja nendega arvestamine osutub väga raskeks. Ratturite selline käitumine võib olla tingitud liiklusekirja vähesest tundmisest või kogemuste puudumisest, kuna enamasti on tegemist noorte või lastega.

Kõige tähtsamat rolli noorema põlve liikluskasvatuse juures omavad eelkõige vanemad. Ostnud oma järeltulijale mõne sõiduki, on ema-isa eesmärgiks tagada lastele kiire ja mugav liiklemine, kuid selle kõrval peaks sama palju arvestama ka turvalise liiklemise tagamist. Teatavasti ei meeldi lastele tegemist teha liiga paljude reeglite, keeldude ja käskudega, seepärast on tulemuslikum, kui püüda selgitada, et ettevaatus on ju eelkõige noorele liiklejale endale kasulik. Ka koolides ja lasteaedades viiakse läbi vastavat õpet ning õpetajad võivad alati selgitada ja aidata, kuid kõige suuremat rolli omab siiski kodune selgustöö.

Meeldetuletuseks mõned nõuded ja nõuanded, mida peaksid kõik jalgratta, mopeedi või motorolleriga liiklejad teadma:

Et sõita jalgrattaga sõiduteel, peab liikleja olema vähemalt kümme aastat vana ning omama ka vastavat juhiluba,

15-aastastel ja vanematel pole nende lubade omamine enam kohustuslik.

Mopeedijuht peab olema vähemalt 14 aastat vana, 16-aastastele ja vanematele pole luba selle sõiduki juhtimiseks enam kohustuslik.

Jalgrataste ja motorolleritega sõitmiseks on rajatud jalgrattateid. Piirkondades, kus need puuduvad, tuleb sõita sõidutee äärmisel parempoolsel rajal. Liiklusekirja järgi peavad mopeedijuhid kindlasti kandma kiivrit, jalgratturitele see kohustuslik pole. Ohutuse mõttes on seda siiski parem teha. Kiivri valimisel tuleks arvestada, et see oleks paraja suurusega ja mugav ning loomulikult kvaliteetne. Ei tohiks unustada ka helkureid, signaalkella ning sõiduki tehnilise seisundi kontrolli.

Lisaks turvalisusele liikluses võiks mõelda ka sellele, et ei langetaks mõne pahatahtliku inimese tegude ohvriks – vältimaks sõiduvahendite vargusi, tuleks neid hoida sellistes kohtades, kuhu igatüks ligi ei pääse ning kasutada rattalukke.

Kindlasti kasutavad selliseid sõidukeid ka need kodanikud, kel vanust ja kogemusi juba rohkem on. Nendele tasuks südamele panna, et ka ratta ja mopeedi rooli ei tohi istuda alkoholi-lijooes!

Jalgratta ja mopeediga sõitmisel on autojuhtimise ees hulk eelseid, kuid kahjuks ka mitmeid miinuseid. Et positiivne ikka ülekaalus oleks ja sõidurõõm maksimaalseks osutuks, tuleb paari lihtsat asja mees pidada – olla ettevaatlik, mitte üle hinnata oma võimeid ning järgida eelpool nimetatud nõudeid.

Tarmo Tammiste,
korrakaitseosakonna vanemkomissar
Ida Politseiprefektuur

Ära kao metsa ära!

Igal seene- ja marjahooajal eksib Virumaa metsades ja soodes ära ligikaudu kümme inimest. Enamasti on tegu eakate inimeste või lastega. Ida politseiprefektuuri korrakaitseosakonna politseidirektori Tarmo Nurme sõnul oleks hea, kui igal seenele või marjule mineval inimesel oleks kaasas laetud akuga ja töökorras mobiiltelefon, väike kogus toitu ja magusaineid ning seljas erksavärvilised riided. Võimaluse korral võiks vältida üksinda metsa minekut ning kindlasti tuleks metsa minekust oma lähedasi teavitada.

Hea oleks, kui vanurite lähedased ei laseks neil ükski metsa minna, vaid läheksid nendega kaasa. “Kui aga mõni vanamemm või -taat ikka ükski metsas tahab käia, võtku ta kindlasti laetud akuga mobiiltelefon ühes,” ütleb Nurm. Isegi kui mõne telefonioperaatori leviala metsa-sohu ei ulatu, võimaldab mobiiltelefon pärast SIM-kaardi eemaldamist häirekeskuse numbrile 112 helistada. Telefoni teel saab inimesele anda juhiseid, kuidas ta metsast välja pääseb, teda rahustada, määrata asukoht ning anda lähedastele kindlust, et inimene on elus ja terve. Väga paljud metsa eksinud on just tänu mobiiltelefoni teel saadud juhistele kodutee leidnud. Ka on võimalik hädalise asukoht mobiili tugijaamade positsioneerimise teel üsna täpselt kindlaks määrata.

Lisaks mobiilile võiks metsa minekul kaasas olla väike toidukogus ning mõned kommid. Magusaine rahustab, aitab eksinul paanikast võitu saada ning rahustada. Eesti suve tingimustes võib väljaõppeta inimene end metsas vabalt

mitu päeva elus hoida.

Eksinul soovitavad politseinikud jälgida kraave ja elektriline ning püsida metsasihtidel ja metsateedel, kuna otsijad sõidavad üldjuhul selle piirkonna metsadele läbi ning helikopterilt on võimalik eksinut näha vaid lagedamatel kohtadel. Igaks juhuks võiks metsa minejal seljas olla erksad, kaugelt märgatavat rõivad.

Raielankidele sattudes maksab üles otsida sealt välja viiv metsaveetee, sest kindlasti viib see kusagile välja. Ka tuleks kuulata, kas lähedal asub mõni autotee või kas kusagil haugub koer.

Vahetult pärast seda, kui politsei või häirekeskus on saanud teate metsa eksinust, sõidab kohale politseipatrull ning asub selle piirkonna metsateid läbi sõitma. Seega maksaks eksinul metsateele sattudes sinna paigale jääda.

“Suuremas metsamassiivis eksides tuleks hakata endast maapinnale märke maha jätma või murdma liikumise suunas puuoksi,” õpetas Nurm. “Sel kombel leiavad otsijad eksinu liikumissuuna järgi kergemini üles.”

Õises metsas pole mõtet ringi joosta, sest inimene ei näe mahalangenud puid ning võib mõnda sügavasse kraavi sisse astuda ja sellega oma olukorda veelgi halvendada. Juhul kui õhukeste riietega inimene siiski ööseks metsa jääb, võiks ta otsida mõne suurema puu, näiteks kuuse ja jääda ööseks selle alla ööbima. Kuusk toimib vihmavarjuna ning okste alla on akumuleerunud soojust.

Mari Riina Rist,
Rakvere politseiosakonna
pressiesindaja

TAPA POLITSEIINFO

Juulikuu jooksul registreeriti politseis järgmised Tapa linnas ja vallas toimunud sündmused:

01.07 kella 16 ajal sisenesid kolm tundmatut meesterahvast Tapa linnas Ülesõidu tänaval asuvasse korterisse, kus hoidsid kinni ning löid korduvalt rusikaga näo piirkonda 19-aastast Mihhaili.

05.07 kella 17.30 ajal lõi meesterahvas Tapa linnas Üleviste tänaval asuva maja trepikojas 57-aastast Liidiat kolmel korral rusikaga näo ja pea piirkonda, tekitades kannatanule füüsilist valu.

25.07 kella 00.00-05.50 ajal lõhuti Tapa vallas Moel sõiduautol Mitsubishi juhipoole ukseklaas. Autost varastati CD-raadio ning teisi ese-

meid. Kahju 5165 krooni.

17.07 kella 19.05 paiku helistati Rakvere politseisse ning teatati, et Tapa linnas Valgejõe basseini juures on lapsed, kes võivad olla purjus. Kohale tulnud politseipatrull kontrollis lapsi. Neli alaealist: kaks 13-aastast poissi, üks 14-aastane ja üks 15-aastane poiss olid alkoholijoobes. Lapsed toimetati politseiosakonda, nende suhtes koostati väärteproto-koll ning nad anti vanematele üle.

Ajavahemikul **11.07–17.07** murti sisse Tapal Väike tänaval asuvasse eramusse ning varastati tikksaag. Kahju tekitati 2500 krooni.

Ajavahemikul **19.07.–20.07** kasutati Tapa kodaniku, 55-aastase Vello pangaarvet ja isikuandmeid

ning võeti kaks sms-laenu summas 5000 krooni.

24.07 varahommikul helistati Rakvere politseisse ning teatati, et Tapa vallas Jänedalt Käravete poole suunduvul sõiduteel magab meesterahvas. Kohale jõudnud politseipatrull tegi kindlaks, et sõiduteel magas jalgrattur, 35-aastane Kaido. Politseipatrull toimetas jalgratturi koju.

22.07 kella 11.30–12.30 ajal varastati Tapali Rohelise tänaval asuva maja trepikojast jalgratas väärtusega 2000 krooni.

29.07 toimus Tapal Paide mnt 22 majas tulekahju. Kella 1.03 paiku leiti kustutustööde käigus oma elukohast 26-aastase Külli surnukeha.

Jõustuvad muutused suurperede toetustes

1. juulist tõsteti lapsetoetust alates pere kolmandast lapsest 900 kroonini. Suurenenud lapsetoetusega võivad kolmelapselised pered 300 krooni, neljalapselised pered 600 krooni, viielapselised pered 1050 krooni ja kuuelapselised pered 1500 krooni kuus.

1. juulist kadus samas kvartalitoetus, mis asendatakse suurema lapsetoetusega kolme- ja enamalapseliste peredele. Kvartalitoetuse saajate hulgas on ligi 20 000 perekonda – nende sissetulekud kasvavad lapsetoetuste suurenemisega.

PERETOETUSED

Riigi poolt makstavaid toetusi on viite liiki: sünnitushüvitis, vanemahüvitis, riiklikud peretoetused, maksusoodustused ja puhkusehüvitised.

Sünnitushüvitis

Sünnitushüvitist saavad tööl käinud emad 140 päeva jooksul enne ja pärast sünnitust. Hüvitist makstakse 100% emapalgast. Hüvitise suurus arvutatakse eelmise kalendriaasta keskmise palga järgi. Kui sünnitus on tüsistustega või sünnivad mitmikud, siis makstakse hüvitist 14 päeva kauem. Sünnitushüvitist makstakse haigekassa eelarvest.

Vanemahüvitis

Alates tuleva aasta 1. jaanuarist saavad vanemad hüvitist 120 päeva võrra pikemalt. Töötanud vanematele makstakse hüvitist kuni 575 päeva täitumiseni rasedus- ja sünnituspuhkuse algusest. Sel aastal saab seda kuni 455 päeva täitumiseni. Mittetöötanud vanematele pikeneb vanemahüvitise maksmise aeg 14 kuult kuni lapse 18 kuu vanuseks saamiseni.

Veebruaris võttis riigikogu vastu otsuse pikendada isade õigust saada vanemahüvitist. Kui praegu ei saa isad vanemahüvitist kuni lapse kuue kuu vanuseks saamiseni, siis selle aasta 1. septembrist on isadel õigus vanemahüvitisele juba siis, kui laps on saanud 70 päeva vanuseks. Hüvitist makstakse korraga ühele vanemale.

Vanemahüvitise suurus arvutatakse eelmise kalendriaasta keskmise palga järgi.

See on 100% vanema sotsiaalmaksuga maksustatud tulust, kuid mitte suurem kui kolmekordne üle-eelmise aasta keskmise palk – 21 624 krooni kuus.

Vanemad, kes ei käinud vanemahüvitise õiguse tekkimisele eelnenu kalendriaastal tööl, saavad vanemahüvitist 2690 krooni kuus.

Kui vanem käis eelnenu kalendriaastal tööl, kuid tema keskmine palk oli alampalgast väiksem, siis makstakse talle vanemahüvitist alampalga määras. 2007. aasta alampalk on 3600 krooni.

Kui vanem saab vanemahüvitist, siis ei maksta talle samal ajal lapsehooldustasu. Lapsetoetust ja teisi peretoetuseid makstakse koos vanemahüvitisega.

Kui vanem on liitunud kohustusliku pensionikindlustusega, siis lisab riik pensionifondi ühe protsendi makstavast vanemahüvitisest.

Vanemahüvitist saavad ka kohtu poolt määratud lapse hooldajad või eestkostjad.

Riiklikud peretoetused

Eestis on 11 erinevat riiklikku peretoetust: lapse sünnitoetus, lapsetoetus, lapsehooldustasu, üksikvanema lapse toetus, ajateenija lapse toetus, lapse koolitoetus, eestkostetava või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetus, elluastumistoetus, kolme- ja enamalapselise pere ning kolmikuid kasvatava pere toetus, lapsendatud lapse toetus ning seitsme- ja enamalapselise pere vanema toetus. Põhikoolide õpilased saavad tasuta lõunat koolis.

Lisaks pakuvad kohalikud omavalitsused oma elanikele 20 liiki väga

erinevaid peretoetusi alates beebipakist lõpetades prillide toetusega.

Riik maksab peretoetusi kõigile lastele kuni nende 16-aastaseks saamiseni. Kui laps õpib põhikoolis, gümnaasiumis või põhikooli baasil kutseõppeasutuses, siis on tal õigus saada peretoetusi kuni 19. eluaastani. 19-aastaseks saamisel makstakse toetusi jooksva õppeaasta lõpuni.

Sünnitoetus, elluastumistoetus ja lapsendamistoetus on ühekordselt makstavad toetused.

Koolitoetust makstakse kord aastas, kolme- ja enamalapselise pere ja kolmikuid kasvatava pere toetust makstakse kuni 1. juulini kord kvartalis. Teisi peretoetusi makstakse igakuiselt.

Perekondade maksusoodustused

Lapsevanematele ja eestkostjatele on kolme liiki maksusoodustused:

1. Vanem saab oma tuludest maha arvata lapse haridusele tehtud kulutused (kuni 26. eluaastani), kaasa arvatud õpelaenu intressimaksed.

2. 2006. aastast on lastega peredel võimalik oma tulumaksuga maksustatavast tulust maha arvata 24 000 krooni aastas iga kuni 17-aastase lapse kohta, alates pere teisest lapsest.

3. 1. jaanuarist 2008. jõustub maksusoodustus, mille järgi on lastega peredel võimalik oma tulumaksuga maksustatavast tulust maha arvata täiendav maksuvaba tulu iga kuni 17 aasta vanuse lapse kohta.

Alates 2004. aastast saab kõrgkooli või kutseõppeasutuse lõpetanud noor lapsevanem taotleda oma õppelaenu jäägi kustutamist 50% ulatuses iga kuni nelja-aastase lapse kohta.

Kuni 3-aastast last kasvatava vanema eest maksab riik sotsiaalmaksu riigieelarvega kehtestatud summalt (2000 kroonilt), et vanemale oleks tagatud ravikindlustus ja pensionistaaž.

Perekondade puhkusehüvitised

Valitsusel on kavas tunduvalt suurendada ka lapse sünniga seotud kahenädalase isaduspuhkuse tasu. Praegu makstakse isadele 66 krooni päevas. Tuleval aastal on kavas toetuse summat tõsta.

Alaalistele ja puuetega inimestele ning täiendava lapsepuhkuse eest on ette nähtud lisapuhkus ja selle eest makstav puhkusetasu. Töötajate puhkusehüvitised maksab välja tööandja, kellele riik selle summa tagantjärele kompenseerib.

Täiendav lapsepuhkus isadele 14 päeva, puhkusetasuks 66 krooni päevas. Isal on õigus saada täiendavat lapsepuhkust ema rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal või kahe kuu jooksul pärast lapse sündi.

Pikendatud puhkus tööaasta eest (7 lisapäeva) alaalistele ja puuetega inimestele (kellele on määratud töövõimetuspension või rahvapension töövõimetuse alusel).

Täiendav puhkus (1 päev) kuus puudega last kasvatavale vanemale.

Täiendav puhkus ühele vanemale (3 või 6 päeva, sõltuvalt laste arvust ja vanusest) tasuga 66 krooni päev.

Tasustatavad vaheajad lapse toitmiseks

Töötaval emal, kes kasvatab alla poolteisaastast last, on õigus saada lisaks üldistele puhkepausidele lisavaheajaga lapse toitmiseks iga kolme tunni järel ja korraga vähemalt 30 minutiks. Töötaja võib taotleda ka nende vaheaegade kokkuliitmist ja oma tööpäeva lühendamist vastava ajavahemiku võrra. Nende vaheaegade eest säilitatakse töötajale keskmine palk, mida finantseeritakse riigieelarve vahenditest.

Eli Lilles,

Sotsiaalministeeriumi pressiesindaja

Rollerite kiirendusvõistlus Tapa linna päevade raames

Lugupeetud rallisõbrad! Tapa linna päevade raames toimub 11. augustil rollerite kiirendusvõistlus kell 13 Pargi tänaval.

Võistlustrass algab Tapa spordikeskuse eest ja lõpeb autoparanduse sissesõidutee ääres. Võistlustrassi pikkus on 70 meetrit, pidurdusmaa on 60 meetrit, lisaks lisapidurdusmaaks turvatsoon 30 meetrit ja startitasku 10 meetrit. Kiirendusala on ääristatud piirdeaia, publik võib

asuda ainult 3–4 meetrit piirdeaiast vastava lindi taga kultuurikoja poolisel Pargi tänava küljel ja stardisirge taga.

Võistlus toimub ainult 50 kuupsentimeetriste nii 2- kui ka 4-taktiliste mootorite masinaklassis. Rolleritel võistlejail pole vanuselisi võistlusklasse!

Võistlus toimub paarides ja *play-off* süsteemis, kus parim läheb edasi, kaotaja jätkab miinusingis.

Finaali sõidetakse kuni kahe võiduni. Täpsem võistlusmoodul ja alagrupid pannakse paika ÜKS TUND ENNE VÕISTLUSI. Gruppidesse jaotamine toimub loosimise teel, seega võistlejate kohalolu üks tund enne võistlust või hiljemalt kell 12.15 on enam kui soovitatav. Registreerida saab telefonil 529 0785 või e-maili teel: indrek.jurtsenko@tapa.ee.

Indrek Jurtsenko

Rannamaadlus Tapal

Juhend

III Tapa linna päeva rannamaadlusturniir.

Tapa Valgejõe saarel

11. augustil 2007. a kell 15,

kaalumine Tapa spordikeskuses

kell 13.30–14

SK TAPA kutsub kõiki huvilisi III Tapa linna päeva rannamaadlusturniirile.

Kestus: ainult üks kolmeminutiline periood.

Võistlus: ainult püstimaadlus.

Võistluspaik: kuue meetrise diameetriga ring liival.

Võistlussüsteem: selgub koha peal, vastavalt võistlejate arvule.

Võistlejate eraldus: punane pael ümber jala.

Kategooriad: Kõik soovijad Eestist ja mujaltki, kehakaaludes -30, -36,

-43, -51, -60, -70, -80, -90, üle 90 kg. Naismaadlejatele kaks kaalukategooriat, mis selguvad peale kaalumist.

Lisaks absoluutkategooria harrastajatele, s.t soovijatele, kes ei harrasta ühtegi maadlusala. Harrastajate registreerimine Valgejõe saarel alates kella 14.45.

Võistlusriietus: Meestel shortsid, naistel T-särk ja shortsid või ujumistrikoo.

Osavõtumaks: 20 kr

Keelatud on:

- löömine-tõukamine
- näost või juustest rebimine
- kägistamine või mõni muu hingamist takistav võte
- määrada keha päevitusõli või mõne muu libeda ainega

Võitja selgub:

1. Seljavõit: Kui maadleja heidab või paneb vastase selili.

2. Punktivõit: Kui maadleja teeb vastasmaadlejale kaks järjestikust võtet, mille tõttu vastasmaadleja puudutab maapinda mistahes kehaosaga, väljaarvatud jalad.

3. Maadlusalast väljaminek: Kui vastasmaadleja on kaks järjestikust korda heidetud või ise läinud ringist välja.

Kui kolme minuti jooksul ei saa kasutada võitja selgitamiseks ühte nendest ülalnimetatud variantidest, siis võidu saab see maadleja, kes on atakeerinud rohkem kordi või keda on lükatud ringist välja vähem kordi.

Allan Vinter,

SK Tapa juhatuse esimees, spordiklubi@tapa.ee, tel 528 7800

Tapa vallavalitsus müüb 21. augustil 2007. a

- **kell 10** suulisel enampakkumisel kinnistu aadressil Ambla mnt 11, Tapa linn (reg osa nr 3062731);
- **kell 10.30** suulisel enampakkumisel kinnistu Jäneda Öppe- ja Nõuandekeskuse masuudihoidla (Jäneda mõisa sepikoda) asukohaga Jäneda küla, Tapa vald (reg osa nr 4230531);
- **kell 11** suulisel kordusenampakkumisel korteriomandi aadressiga Keskuse tn 9-2, Lehtse alevik, Tapa vald (reg osa nr 4283231);
- **kell 11.30** suulisel kordusenampakkumisel korteriomandi aadressiga Uus tn 12-2, Tapa linn (reg osa nr 4300031).

Enampakkumised toimuvad Tapa vallavolikogu saalis Pikk tn 15 Tapa III korrus.

Enampakkumise- ja müügitingimustega saab tutvuda

Tapa vallavalitsuse kodulehel www.tapa.ee rubriigis „uudised/vallavara ja eelarve“

või vallavalitsuse tööajal kohapeal.

Täiendava teabe saamiseks ja korteriomanditega tutvumiseks helistada alates 30.07.2007 tel 5657 7164 (Alar Teras).

Austatud Tapa valla eakad inimesed!

Tapa vallavalitsus korraldab teile 1. oktoobril 2007.a Rahvusvahelise eakate päeva puhul **ekskursiooni HAAPSALUSSE**

Päevakava:

1. Matsalu Rahvuspargi keskuse külastamine;
2. Haapsalu Piiskopilinnuse külastus – Valge daam ja sajandite saladust varjavad müüdid;
3. Raudteemuuseumi külastus.

**Väljasõit Tapa linna keskväljakult kell 7
Lehtse teeninduspunkti eest kell 7.15
Jäneda bussijaamast kell 7.35**

Koju jõutakse orienteeruvalt kell 21.

Ekskursioonile registreerida saab kuni **10. septembrini 2007** aadressil Tapa Roheline 6-1 (Seeniorituba). Osalustasu on 60 krooni inimese kohta.

Täiendavat informatsiooni: **Ene Augasmägi, sotsiaalnõunik, tel 5649 5435**

TAPA LINNA PÄEVAD

Tapa
81

10.-11. august 2007

Laat, näitused Tapa Kultuurikojas, Tapa linna isetegevuslaste esinemised, Tapa Pasunapäev, Aleksander Jairus, Ukraina seltsi kontsert, rannavolle, rannamaadlus, kanuuralli, paintball ja Vanade Volgade näitus

Esmakordselt
konkurss "Põhja-Eesti parim supp" ja
motorollerite kiirendusvõistlus

10.08 kell 21.00 pealaval Jüri Homenja
ja kõhutantsuseltsing AZRA.

Pilet 50 kr

11.08 kell 21.00 mängib tantsuks ans "MEES"

Pilet 75 kr ja sooduspilet 50 kr

Tule ise ja võta sõber ka kaasa!

Täpsem info: tapa.ee/uudised

Tapa vallas toimus...

Algus lk 2

Tapa noored on juba kolmandat aastat järjest käinud Anija Õpilasmalevas ning Anija valla noored Tapal. Igal aastal on malev olnud omamoodi põnev ja huvitav. Tänavu oli laager samuti väga omapärane ning nagu

elmistel aastatelgi, toimus ka tänavu malev Kehras. Juhendajad Tuuliki Rohtla ja Eve Allsoo sisustasid noorte vaba aega põhjalikult. Kohalikud Anija valla elanikud olid meie noortele tänulikud, et korrastati nende linna – prügi korjates, teadete tahvleid puhastades

ning turuhooneid värvides. Käidi ka eraisikut talupidamistöodes aitas. Malev kestis 12 päeva, nii et sinna vahele mahtus ju ka nädalavahetus ja noored käisid Kõrvemaaga tutvumas. Läbitud sai Kakerdaja rabas matkarada ja peale seda võis igaüks Valgehobuse mäe vaatetornis kiigata silmapiiri.

Kokkuvõttes on terve malevasuvi olnud väga huvitav, töökogemusi, mee-

lelahutust ja palju meeldejäävat pakkuv. Kokku osales sellesuvises õpilasmalevas üle saja noore viies vahetuses.

Ükski vahva üritus ei õnnestu ilma abimeesteta ja hetkel kuuluvad tänusõnad just järgmistele õpilasmalevate toetajatele: Eesti Noorsootöö Keskusele, Eesti Taaskasutus Organisatsioonile, MTÜ Jeerikole, Leesi rahvamajale, Kaitseliidule, Tapa Väljaõppekes-

kusele, Tapa konstaablijaoskonnale, Tapa päästeametile, Angela Rohtlale ja Väino Müntserile ning teistele tublidele abistajatele. Samuti on tänusõnade väärilised malevate juhendajad: Tiit, Tiina, Terje, Ivar, Sergei, Eve, Tuuliki, Liivika, Janne ja Ave.

Ene Augasmägi, sotsiaalnõunik

TEATED - KUULUTUSED - TEATED

Müüa 2-toaline korter Tapal Turu tänaval. Tel 5698 3440

Müüa 1-toaline mugavustega remonditud **korter** Tapa kesklinnas. Hind 227 000 kr. Tel 553 7422

Soovin osta maad Jootme külas ja selle lähiümbruses. Helistada telefonil 5810 4397

OÜ Puusõber müüb aasta läbi KÜTTEPUID
lõhutud ja sobivas mõõdus. Kogused täpsed ja mõõdetavad, puud koormasse laotud. Fimal on pikaajaline küttepuude tootmise kogemus. Tel 5660 7450

OÜ Multivarius müüb tooreid ja kuivi **küttepuid** transpordi võimalus. Kuulutus ei aegu. Tel 501 3862

Müüa tooreid ja kuivi **küttepuid**, kogused täpsed ja igas mõõdus. Tel 5342 6318

Tapa valla lasteaed Sinilill
kuulutab välja konkursi lasteaia

MUUSIKAÕPETAJA (0.25) ja **LASTEAIAÕPETAJA** (1,0)

ametikohale.
(Tööleasumise aeg 27.08)
Kandideerimiseks vajalikud dokumendid avaldus, cv ja haridust tõendavate dokumentide koopiad saata 10. augustiks 2007. a aadressil Vahakulmu 2-7, 45011 Tapa vald, Lääne-Virumaa.
Täiendav info tel.: 323 9242; 5349 6535; e-post: saksi.lasteaed@tapa.ee

OÜ Kadrina Sport
võtab tööle
UJULA ADMINISTRAATORI ja KORISTAJA.
Tel 508 9922

Tapa linnaraamatukogu (peamaja) uued telefoninumbrid

Juhataja/faks 323 2080
Teenindusosakond (laenutus) 323 2081
Laste- ja noorteosakond (laenutus) 323 2082

Alates 2. juulist teevad maakonnaliini nr 16 Rakvere-Tapa teenindava AS GoBus bussid Rakverest väljumisel nõudepeatuse Laada tänava bussipeatuses.

UUED VALLAKODANIKUD

Angelina Võsar (Tapa) 01.07.2007
Antonina Petrova (Tapa) 28.06.2007
Polina Frolova (Tapa) 07.07.2007
Milena Sokolova (Tapa) 11.07.2007
Risto Kari (Tapa) 09.07.2007
Karina Gavrontšuk (Tapa) 05.07.2007
Annabel Sööt (Tapa) 24.07.2007
Rasmus Klasberg (Tapa) 17.07.2007

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Heldi Torm (Tapa) 28.12.1936 - 25.06.2007
Elizaveta Tsareva (Tapa) 23.10.1921 - 1.07.2007
Ilmi Rebrov (Saiakopli) 11.07.1947 - 5.07.2007
Alfreda Tihhonova (Tapa) 11.11.1928 - 8.07.2007
Peeter Bojarun (Tapa) 28.05.1927 - 12.07.2007
Helle Vebel (Tapa) 10.12.1946 - 18.07.2007
Tiit Leevald (Tapa) 26.12.1942 - 22.07.2007
Natalja Leštšuk (Tapa) 15.10.1920 - 23.07.2007

KUHU MINNA?

19. AUGUSTIL ALGUSEGA KELL 16 LEHTSE KULTUURIMAJA PLATSIL PIDUPÄEV PEREGA

- Võistlused ja mängud suurtele, väikestele ja peredele
- Taidlejate kontsert
- Näitused saalis
- Loterii
- Ürituse juht SAMUEL GOLOMB
- Tants ansambliga KURVAD SILMAD
- Vabaduse lõke
- Tule, noor ja tule, vana! Tule kogu perega!

NB! Halva ilma korral toimub pidu Lehtse kultuurimajas

KAITSEVÄE KESKPOLÜGOONIL TOIMUVAD HARJUTUSED, kus kehtivad juurdepääsupiirangud alale:

13. august kell 12–17
21.–23. august kell 08.30–16
kus alale ei ole kehtestatud juurdepääsupiiranguid, kuid harjutused võivad müra tõttu häirida ümbruskonnas viibijaid:

6. –10. august ööpäev läbi
13. august kell 17 kuni **17. august** ööpäev läbi
23. august kell 16 kuni **24. august** ööpäev läbi

Silvester Jürjo, nooremleitnant

EAKAD SÜNNIPÄEVALAPSED

Senta Meos (Jootme) 23.08.1908 99
Arnold-Voldemar Roodla (Tapa) 27.08.1912 95
Auguste Pikkoja (Tapa) 28.08.1913 94
Leopold Põhjala (Tapa) 25.08.1915 92
Alide-Agathe Tamsar (Tapa) 2.08.1917 90
Erika-Auguste Taal (Tapa) 24.08.1917 90
Erich-August Valdmets (Tapa) 24.08.1922 85
Emilie-Auguste Jõgisaar Lehtse 12.08.1922 85
Maria Kondrašina (Rägavere) 28.08.1922 85
Lembit Vomm (Tapa) 03.08.1932 75
Aksel Arol (Tõörakõrve) 11.08.1932 75
Ivo Kirsipuu (Kuru) 28.08.1932 75
Sofiya Nasonova (Tapa) 4.08.1932 75
Ester Rohtla (Tapa) 13.08.1932 75
Renata Helari (Tapa) 18.08.1932 75
Anise Pootsmann (Tapa) 18.08.1932 75
Salme Kozõreva (Tapa) 20.08.1932 75
Raisa Kalistratova (Tapa) 22.08.1932 75
Vahur Hiiesalu (Tapa) 15.08.1937 70
Avrelia Meos (Tapa) 05.08.1937 70

Tapa valla ajaleht Sõnumed - Roheline tn 19, Arenduskoda Üldinfo – tel 325 8690, faks 325 8695.
Ajalehte saab lugeda – tapa.ee/arenduskoda/ajaleht, e-post: arenduskoda@tapa.ee, heiki@tapa.ee
Toimetaja Heiki Vuntus – tel 325 8696, mobiil 5648 5208
Küljendaja Liina Kald – tel 322 9673, mobiil 528 7998
Trükitud trükikojas Trükis – Pargi 27F, Jõhvi, tel 337 2666
Trükiarv 3600. Leht ilmub kaks korda kuus.
Kuulutuste vastuvõtt Roheline tn 19 E–R kell 9–16.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.
Et hoida ära arusaamatusi peab lehematerjal olema toimetuses hiljemalt lehe ilmumise nädala esmaspäeval kell 16.

*Sügav lein jääb südamesse, valupisar silmadesse...
Kunagi ei unusta me Külit, kes oli kui päike ja minu parim sõbranna.*

Avaldame kaastunnet omastele Kalli tütre ja õe kaotuse puhul.

Südames jääd alati meiega!

Angelika perega